

ANİ YÜKSELEN ENERJİ FİYATLARI, KÜRESEL ISINMAYLA MÜCADELEYİ NASIL ZORLAŞTIRIYOR? *

Dünya liderleri, küresel ısınmayı sınırlamaya yardımcı olmak için fosil yakıtların kullanımını azaltma sözü verirken, petrol, doğal gaz ve kömür piyasalarındaki şiddetli karışıklık, daha temiz enerji kaynaklarına geçişi zorlaştırabilir. Rusya'nın Ukrayna'yı işgal edeceğine dair korkuların artmasıyla küresel petrol fiyatları, varil başına 90 dolara yaklaşarak yedi yılın en yüksek seviyesine yükseldi. Avrupa, dünya çapında enerji piyasalarını alt üst eden şiddetli bir doğal gaz krizinin pençesinde. Ve tüm fosil yakıtların en kirlisi olan kömüre yönelik küresel talep rekor seviyelere yükseldi.

Enerji uzmanları, buradan çıkarılacak daha geniş bir ders olduğunu söylüyor. Hükümetler ve işletmeler rüzgar ve güneş enerjisi gibi düşük karbonlu enerji kaynaklarına yatırım yapsalar bile, dünya gelecek yıllarda fosil yakıtlara derinden bağımlı kalacaktır. Bu dönüşüm dikkatli bir şekilde yönetilmedikçe, birçok ülke değişken enerji fiyatları ve diğer aksaklıklarla karşı karşıya kalabilir ve bu durum, sera gazı emisyonlarını azaltmaya yönelik politikalara verilen desteği baltalamakla tehdit eder.

İşte izlenmesi gereken dört büyük trend: **1. Daha yüksek petrol fiyatları, daha fazla sondaj?** 2020'de ortaya çıkan koronavirüs pandemisi sonrasında, petrol ve gaz projelerine yapılan küresel yatırım %30 azaldı ve toparlanması yavaş oldu. Ancak küresel petrol talebi daha hızlı toparladı ve ekonomilerin toparlanmasıyla bu yıl rekorlara ulaşması bekleniyor. Kazakistan'daki arz kesintileri ve Rusya'nın Ukrayna'yı işgal edeceği korkuları da dahil olmak üzere son jeopolitik kargaşa, petrol fiyatlarını 2014'ten bu yana en yüksek seviyelerine çıkardı. Batılı petrol şirketleri pandemi başladığından beri daha az kuyu kazıyor olsa da, yüksek fiyatlar bu hesabı değiştirebilir. Salı günü Exxon Mobil, 2021 için 23 milyar dolar kar bildirdikten sonra yeni petrol kuyuları ve diğer projelere yapılan harcamaları bu yıl yüzde 45'e kadar artıracığını duyurdu. Bu, yedi yıldaki en iyi sonucu. Londra merkezli bir düşünce kuruluşu olan Carbon Tracker, geçen hafta, yüksek petrol fiyatlarının enerji şirketlerinin iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik uluslararası çabaları baltalayabilecek yeni sondaj projelerine milyarlarca dolar yatırım yapmasına yol açabileceği konusunda uyardı. Ancak yüksek petrol fiyatları temiz enerji için her zaman kötü haber değildir. Örneğin, insanları benzine ihtiyaç duymayan elektrikli araçları almaya zorlayarak petrol talebini de azaltabilirler. BloombergNEF'e

* "How Spiking Energy Prices Complicate the Fight Against Global Warming", [The New York Times](#)

göre, geçen yıl elektrikli otomobiller Avrupa'daki tüm yeni satışların %20'sini ve Çin'deki yeni satışların %15'ini oluşturdu.

2. Gaz krizi, Avrupa'yı zor durumda bırakıyor. Son aylarda dünya, hem elektrik santrallerinde hem de ev ısıtmasında kullanılan bir yakıt olan doğal gazın fiyatlarındaki ani artışlarla mücadele etti. Pandemi başladığından beri küresel talep arzdan daha hızlı toparlandı; Çin ve Brezilya'daki hidroelektrik barajlarından daha düşük üretim, gaz ithalatının artmasına neden oldu; Avrupa genelinde geçen baharda soğuk algınlığı talebi artırdı ve gaz stoklarını azalttı. Kriz, özellikle doğalgaz fiyatlarının bir yıl öncesine göre beş kat daha yüksek olduğu Avrupa'da şiddetli oldu. Gaz krizinin Avrupa Birliği içindeki iklim değişikliğiyle mücadele politikaları üzerindeki birliği baltalayabileceğine dair işaretler de var. Yetkililer şu anda 2030 yılına kadar emisyonları azaltmayı amaçlayan yeni ve kapsamlı bir dizi temiz enerji önlemini tartışıyorlar. İspanya gibi bazı ülkeler, Avrupa'nın gaz piyasalarına maruz kalmasını azaltmak için fosil yakıtlardan daha hızlı uzaklaşma çağrısında bulundu. Ancak, Polonya gibi diğer ülkeler, krizin ortasında daha katı iklim eyleminde gecikme çağrısında bulundu.

3. Kömür tüketimi rekor düzeylere ulaştı. Dünya çapında, artan doğal gaz fiyatları kömüre destek sağladı. Uluslararası Enerji Ajansı, küresel kömür tüketiminin 2021'de rekor seviyeye ulaştığını ve 2022'de daha da artma yolunda olduğunu söyledi. Bunun nedeni kısmen Çin ve Hindistan gibi ülkelerde elektrik talebinin artması ve yenilenebilir enerjiye yapılan yatırımın ayak uyduramamasıydı. Ancak, yüksek doğal gaz fiyatları aynı zamanda birçok elektrik kuruluşunu kömüre çevirmeye teşvik etti.

4. İnişli çıkışlı bir dönüşüm. Uluslararası Enerji Ajansı İcra Direktörü Fatih Birol, yakın tarihli bir makalesinde şunları söyledi: iklim değişikliği politikaları mevcut küresel enerji krizinden sorumlu değildi. Ancak, "bu, net sıfır emisyona giden yolun sorunsuz olacağı anlamına gelmez" diye uyardı. Sorunun, birçok ülkenin son yıllarda petrol ve gaz gibi fosil yakıtlara yaptığı yatırımları azaltmasına rağmen, enerji talebinin hala artıyor olması olduğunu söyledi. Ve ülkeler rüzgar, güneş veya nükleer gibi daha temiz kaynaklara yeterince para harcayamıyor. Dünya, küresel ısınmayı sanayi öncesi seviyelerin 1,5 santigrat derece üzerinde sınırlamak istiyorsa, temiz enerjiye yapılan küresel yatırımın 2030 yılına kadar mevcut seviyelerin üç katına çıkması gerekecek.

* "How Spiking Energy Prices Complicate the Fight Against Global Warming", [The New York Times](#)